

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci navrhovatelky: **M. K.**, zast. JUDr. Janem Kuželem, advokátem se sídlem Nad Šutkou 1811/12, Praha 8, proti odpůrci: **obec Dolní Břežany**, se sídlem 5. května 78, Dolní Břežany, zast. JUDr. Miroslavem Novotným, advokátem se sídlem Husinecká 3, Praha 3, o návrhu na zrušení opatření obecné povahy č. 2/2010 - změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, schválené usnesením zastupitelstva obce Dolní Břežany dne 4. 10. 2010, v části, která se týká vymezení koridoru pro občasnou vodoteč, včetně vymezení veřejně prospěšné stavby,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Navrhovatelka se u Nejvyššího správního soudu domáhala zrušení v záhlaví označeného opatření obecné povahy č. 2/2010 - změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, a to v části vztahující se k vymezení koridoru (označeno jako lokalita Z2-2) pro občasnou vodoteč, včetně vymezení veřejně prospěšné stavby.

Navrhovatelka uvádí, že je vlastníkem pozemku parc. č. 97/3 v k. ú. Dolní Břežany, přes nějž je vymezen zmíněný koridor, včetně veřejně prospěšné stavby. Vlastníky

zbývajících dvou pozemků v lokalitě Z2-2 jsou podle navrhovatelky Česká republika (pozemek parc. č. 97/1) a Arcibiskupství pražské (pozemek parc. č. 97/2).

Navrhovatelka namítá nezákonnost napadené části změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, jež se týká vymezení koridoru pro občasnou vodoteč, včetně vymezení veřejně prospěšné stavby. Podle navrhovatelky předmětná změna územního plánu, resp. míra omezení jejích vlastnických práv z této změny vyplývající, neodpovídá zásadě proporcionality, neboť není přiměřená intenzitě sledovaného veřejného zájmu a je v rozporu se zásadou subsidiarity a minimalizace zásahu.

Napadená část předmětné změny územního plánu se navíc podle navrhovatelky opírá o řadu nepravdivých tvrzení, a to, že se jedná o stávající vodoteč, že jde o úpravu koryta občasné vodoteče a že je zde předpoklad rehabilitace vodních toků a ploch včetně doprovodné zeleně a navrácení zatrubněných toků do jejich původní, tj. přirozené podoby.

Otázka existence vodního toku na předmětném území, tedy i na pozemku ve vlastnictví navrhovatelky, je ostatně mezi ní a odpůrcem spornou již delší dobu, přičemž vzájemné vztahy navrhovatelky a odpůrce byly konfliktní již před vydáním předmětné změny územního plánu, a to právě s ohledem na požadavky odpůrce týkající se odvádění dešťových vod přes zmiňovaný pozemek ve vlastnictví navrhovatelky. O tom dle názoru navrhovatelky svědčí i skutečnost, že dne 29. 7. 2009 podal odpůrce proti navrhovatelce žalobu k Okresnímu soudu Praha-západ, kterou se domáhal vydání rozsudku, jímž by soud navrhovatelce nařídil obnovit pokojný stav, tedy odstranit terénní zábrany znemožňující odvod dešťových přívalových vod z pozemků v k. ú. Dolní Břežany přes předmětný pozemek parc. č. 97/3 na pozemek navazující (tj. pozemek parc. č. 97/2), v důsledku čehož by byl v plné míře obnoven pozemek parc. č. 97/3 jako vodní plocha s využitím jako koryto vodního toku přirozené nebo upravené.

K otázce existence vodního toku na pozemku parc. č. 97/3 pak navrhovatelka odkazuje na znalecký posudek vypracovaný Ing. arch. V. S. v roce 1992, ze kterého podle navrhovatelky vyplývá, že na předmětných pozemcích není vodní tok a že tento vodní tok byl již v minulosti zatrubněn. Dále pak navrhovatelka uvádí, že neexistenci vodního toku na předmětném pozemku dokládá i stavební povolení ze dne 8. 6. 1994, č. j. 332/2-162/94/P, vydané stavebním úřadem v Jílovém, pracoviště Dolní Břežany, jímž byla navrhovatelce povolena na předmětném pozemku stavba provizorního „naftového hospodářství“. Dále navrhovatelka k této otázce uvádí, že rozhodnutím Okresního úřadu Praha-západ ze dne 31. 3. 2000, č. j. Vod. 235-2371/R99-Kh, bylo rozhodnuto, že předmětný pozemek není vodní plochou (přírodním tokem), přičemž z odůvodnění tohoto rozhodnutí podle navrhovatelky vyplývá, že v rámci provedeného místního šetření bylo zjištěno, že morfologie terénu nenaznačuje přítomnost ani občasné vodoteče. Rozhodnutím Obecního úřadu Dolní Břežany, odboru výstavby, ze dne 9. 4. 2001, č. j. DB 435-1238/00/Š, pak bylo rozhodnuto o využití předmětného pozemku navrhovatelky, a to tak, že tento pozemek bude nadále využíván jako zahrada.

Vzhledem k uvedenému se navrhovatelka domnívá, že odpůrce využil institutu veřejnoprávní povahy, tj. změny územního plánu, k vyřešení soukromoprávního sporu. Podle jejího názoru se změnou územního plánu odpůrce snažil docílit prosazení svého

záměru, kterým je vznik koryta (koridoru) vodoteče v předmětném území, a to v situaci, kdy v souvislosti s týmž záměrem je vedeno jednak zmíněné občanské soudní řízení a dále i správní řízení, zahájené na žádost navrhovatelky, o vydání rozhodnutí v pochybnostech o existenci vodního toku na pozemcích parc. č. 97, 97/1 a 97/2. Již sama tato skutečnost představuje dle názoru navrhovatelky důvod pro zrušení napadeného opatření obecné povahy v příslušném rozsahu. Navrhovatelka připomíná, že v daném případě se nejedná o obnovení stávající vodoteče, jak tvrdí odpůrce, neboť tato vodoteč zanikla před desítkami let v důsledku změn provedených lidskou činností. O tom svědčí i znalecký posudek, který byl vypracován v roce 1992, kdy navrhovatelka předmětný pozemek od odpůrce zakoupila. Z již zmiňovaných správních rozhodnutí pak je zřejmé, že tento pozemek není vodní plochou. Jediným cílem napadené změny územního plánu je tedy odvodnění pozemků ve vlastnictví jiných osob na úkor navrhovatelky.

Ke stávající neutěšené situaci odtokových poměrů v dotčené lokalitě navrhovatelka uvádí, že tyto změnil, resp. zhoršil sám odpůrce, a to výstavbou valu nacházejícího se jižně od pozemku parc. č. 97/1 a zdi zámeckého parku, čímž znemožnil odtok dešťové vody do zámeckého parku.

Navrhovatelka dále namítá, že míra, v jaké bude v důsledku vymezení koridoru pro předmětnou vodoteč zasaženo do jejích práv, je významná. Především poukazuje na to, že změna funkčního využití pozemku parc. č. 97/3 představuje vážné riziko ohrožení jejího majetku, tj. staveb umístěných na tomto pozemku a dále na pozemcích parc. č. 99/1, 291 a 292, a to v důsledku svedení veškerých povrchových vod širokého povodí do jediného koridoru vzdáleného jen několik metrů od provozní budovy společností ve vlastnictví navrhovatelky a jejího vlastního bytu. Vymezený koridor pak je dle tvrzení navrhovatelky v přímém rozporu se stavbou „naftového hospodářství“, jež se na pozemku parc. č. 97/3 nachází, a zasahuje do stávajících zpevněných ploch a hospodářského zázemí. Navíc je na předmětném pozemku umístěno kanalizační potrubí, které odvádí splaškové vody z budov ve vlastnictví navrhovatelky, přičemž toto potrubí bylo v minulých letech zrekonstruováno. Zřízení koryta vodoteče by tak mimo jiné znamenalo zničení tohoto kanalizačního potrubí a v důsledku toho nutnost vybudování nového kanalizačního potrubí na vlastní náklady navrhovatelky. Takový zásah do práv navrhovatelky pak dle jejího názoru rozhodně není přiměřený. Konečně pak navrhovatelka namítá, že plánovaný koridor vodoteče se nachází v ochranném pásmu studny, umístěné v těsné blízkosti daného pozemku a zásobující budovy ve vlastnictví navrhovatelky pitnou vodou.

Navíc se navrhovatelka domnívá, že plánované vytvoření koryta vodoteče neumožní bezproblémové odvedení dešťových vod z jižního obvodu sídla Dolní Břežany, neboť pozemek parc. č. 97/3 ve vlastnictví navrhovatelky se nachází výškově nad pozemky, které by měl odvodňovat. Zvolené řešení, tj. vybudování koryta vodoteče v plánované podobě a v dotčené lokalitě, dle názoru navrhovatelky rozhodně není schopno naplnit sledovaný účel. I proto navrhovatelka připomíná, že sama navrhla jinou možnost řešení odvodnění této lokality, podle něhož by byl koridor vodoteče zřízen pouze na pozemku parc. č. 97/1, jenž je v vlastnictví České republiky, a dešťové vody by následně byly sváděny přes pozemky Arcibiskupství pražského do stávajícího potoka protékajícího přes zámecký park. Alternativními řešeními, která navrhovatelka uvedla ve svých

námitkách proti návrhu změny územního plánu, se ovšem odpůrce podle navrhovatelky nijak nezabýval.

Konečně navrhovatelka rovněž brojí proti tomu, že obnovení občasné vodoteče bylo napadenou částí změny územního plánu vymezeno jako veřejně prospěšná stavba. Podle § 2 odst. 1 písm. l) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) se veřejně prospěšnou stavbou rozumí stavba pro veřejnou infrastrukturu určená k rozvoji nebo ochraně území obce, kraje nebo státu, vymezená ve vydané územně plánovací dokumentaci. Navrhovatelka má za to, že předmětnou občasnou vodoteč nelze považovat za veřejnou infrastrukturu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) stavebního zákona. Nemůže tedy jít o veřejně prospěšnou stavbu. I v tomto směru je tedy dle navrhovatelky napadená část změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany v rozporu se zákonem. Navíc, jak vyplývá z řešení nastíněného navrhovatelkou, bylo možné danou stavbu provést na pozemcích ve vlastnictví státu a Arcibiskupství pražského, které výstavbu vodoteče podporuje, neboť tato vodoteč vyřeší otázku svodu dešťových vod z pozemků v jeho vlastnictví.

Vzhledem ke všem těmto argumentům je navrhovatelka přesvědčena o tom, že omezení jejích vlastnických práv vyplývající z napadené části změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany přesahují spravedlivou míru.

Odpůrce ve svém vyjádření k návrhu označil veškeré námitky navrhovatelky za nedůvodné, a proto se vyslovil pro zamítnutí návrhu.

Odpůrce nejprve konstatuje, že námitky navrhovatelky ve vztahu k napadené části změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany směřují toliko do nesouladu předmětného opatření obecné povahy s hmotným právem. Navrhovatelka totiž namítá nepřípustné omezení svého vlastnického práva, resp. namítá, že intenzita, s jakou bylo do jejích oprávněných zájmů zasaženo, přesahuje spravedlivou míru. K tomu ovšem odpůrce podotýká, že zmíněné námitky navrhovatelka opírá o částečně zcela nepravdivou a částečně „pouze“ zkreslenou argumentaci, když její tvrzení se zásadně rozcházejí se skutečností.

Konkrétně pak odpůrce nesouhlasí s tím, že by zneužil institutu veřejného práva k vyřešení vlastního soukromoprávního sporu vedeného s navrhovatelkou. Potřeba úpravy poměrů v dotčeném území existuje již řadu let, a to s ohledem na opakované záplavy pozemků přiléhajících k pozemku parc. č. 97/3. Zmíněné pozemky jsou zčásti určeny k zástavbě rodinnými domy, která zde již byla provedena, dále se jedná o zámecký park Arcibiskupství pražského a o pozemek pronajatý odpůrci, na němž bylo vybudováno rozsáhlé dětské hřiště. Příčinou zmíněných záplav jsou podle odpůrce nepovolené terénní úpravy, které navrhovatelka provedla na pozemku parc. č. 97/3. Tento pozemek, stejně jako související pozemky parc. č. 97/1 a 97/2, byl původně tvořen úzkým příkopem – vodotečí. V katastru nemovitostí pak byly původně všechny označené pozemky, včetně pozemku parc. č. 97/3 ve vlastnictví navrhovatelky, vedeny jako pozemky s využitím *„koryto vodního toku přirozené nebo upravené“*. Navrhovatelka však na svém pozemku parc. č. 97/3 nejprve provedla již zmíněné terénní úpravy spočívající v zasypání existujícího

příkopu, v důsledku čehož došlo k přerušení staleté soustavy vodotečí (odvodňovacích zařízení ve formě sběrných příkopů pro povrchové odvodnění), jež byla tvořena označenými pozemky. Posléze navrhovatelka dosáhla změny využití pozemku parc. č. 97/3 na zahradu. Vzhledem k uvedenému bylo rozhodnuto o pořízení změny územního plánu, a to již v dubnu roku 2009. Navrhovatelkou zmíněná žaloba byla naopak podána až v červenci roku 2009 po rozsáhlejších záplavách, kdy se situace v dané lokalitě stala zcela neúnosnou a došlo poprvé i k poškození majetku odpůrce. Tento spor se však týká ochrany vlastnického práva odpůrce, zatímco změna územního plánu byla vyvolána potřebou úprav poměrů v území na základě opakujících se záplav, podnětů občanů i Arcibiskupství pražského. V případě změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, resp. její napadené části, tedy dle názoru odpůrce nelze hovořit o podstatném omezení vlastnického práva navrhovatelky k předmětnému pozemku. Ve skutečnosti se jedná o obnovení původního stavu, který zde existoval v řádu staletí a který navrhovatelka narušila nepovolenou úpravou, tj. výstavbou betonového soklu pro plechový plot.

Z uvedeného je dle odpůrce zřejmé, že poměry v dané lokalitě si vyžadují obnovu funkční vodoteče. Odvod povrchových vod v podobě, v jaké je předvídán změnou č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, nelze považovat za diskriminační zásah do vlastnických práv navrhovatelky k předmětnému pozemku. Odpůrce má za to, že se jedná o řešení, které představuje nejšetrnější z možných variant vedoucích k zamýšlenému cíli. Toto řešení pak konkrétně spočívá v obnovení mělkého zatravněného koryta v šířce cca 3,0 m. V období bez vydatných srážek tato část pozemku s travním porostem zůstává suchá a plní funkci zeleně. V případě přívalového deště budou vody přes tento pozemek korytem odvedeny během několika hodin na navazující pozemek parc. č. 97/2, kde vodní koryto dosud existuje a odtud bude voda vpuštěna do zatrubnění, jímž bude odvedena do rybníka „U Plháčků“ a odtud svedena do Břežanského potoka. K tomu odpůrce podotýká, že vlastníci sousedících pozemků parc. č. 97/1 a 97/2 pak existenci takové vodoteče (takového koryta) jako újmu, resp. zásah do jejich vlastnických práv nepociťují, naopak potřebu historicky osvědčené funkční vodoteče chápou. Dále pak nelze dle odpůrce opomenout, že je to právě navrhovatelka, jež provedenými terénními úpravami, v jejichž důsledku v dotčené lokalitě dochází k opakovaným záplavám, zasáhla do vlastnických práv jiných osob. V této souvislosti jsou tedy zcela absurdní její tvrzení, že odpůrce se napadenou změnou územního plánu snaží dosáhnout odvodnění pozemků ve vlastnictví jiných osob, zejména Arcibiskupství pražského, na úkor navrhovatelky. Nebýt navrhovatelkou provedených terénních úprav, nedocházelo by k zátopám těchto pozemků a nebylo by třeba danou lokalitu odvodňovat.

Nelogická jsou pak dle odpůrce i tvrzení navrhovatelky o zhoršení odtokových poměrů v dotčené lokalitě v důsledku výstavby valu před dětským hřištěm odpůrcem. Souběžně s pozemkem parc. č. 97 byla totiž dříve vybudována zděná zeď zámeckého parku, která stojí dodnes. Vody z polí by se tedy zarazily o tuto zeď a pokračovaly tak jako nyní vodotečí situovanou na pozemcích parc. č. 97/1, 97/2 a 97/3.

Námitky vážného rizika ohrožení majetku navrhovatelky pak dle názoru odpůrce postrádají opodstatnění i potud, pokud navrhovatelka namítá, že plánovaný koridor je v přímém rozporu se stavbou „naftového hospodářství“, jež se nachází na dotčeném pozemku v jejím vlastnictví. K tomu odpůrce podotýká, že „naftové hospodářství“ bylo na

předmětném pozemku vybudováno ještě v době, kdy byl tento pozemek v katastru nemovitostí veden jako pozemek s využitím *„koryto vodního toku přirozené nebo upravené“*. Existence vodoteče tedy musela být při povolování stavby zohledněna.

K námitce vztahující se k existujícímu kanalizačnímu potrubí vybudovanému na daném pozemku ve vlastnictví navrhovatelky odpůrce uvádí, že kanalizační potrubí je ukládáno do nezámrzné hloubky, takže obnovením mělkého koryta, kterým bude příležitostně odváděna povrchová voda, by tedy žádným způsobem nemělo být takové kanalizační potrubí poškozeno.

Obdobně k námitce vztahující se k ochrannému pásmu studny pak odpůrce podotýká, že i tato studna zde musela být vybudována při existenci vodoteče, takže k jejímu ohrožení evidentně nedocházelo. Nadto odpůrce podotýká, že existenci této studny ani povolení k odběru navrhovatelka neprokázala. Navrhovatelka je navíc v současné době napojena na obecní vodovod. Odběr vody z jí uváděné studny tedy neprovádí. K tomu odpůrce dále uvádí, že prameniště s pitnou vodou naopak prokazatelně existuje v zámeckém parku Arcibiskupství pražského, odkud vodu čerpali mimo jiné i právní předchůdci navrhovatelky a navrhovatelka ji zde patrně čerpá doposud.

Řešení, které navrhuje jako možnou alternativu navrhovatelka, odpůrce považuje za zcela nepřijatelné. Okolní pozemky jsou totiž zastavěny rodinnými domy, přičemž na druhé straně předmětné lokality se nalézá zámecký park Arcibiskupství pražského se vzrostlou vzácnou zelení a prameništěm pitné vody. Vodoteč pak v zámeckém parku neexistuje. Evidován je zde pouze „bezejmenný přítok“, což je potůček odvádějící přebytečnou vodu ze zmíněného prameniště pitné vody. Takový potůček by jistě kapacitně nepojal občasné přívalové vody. Svodem povrchové a znečištěné vody z okolních polí do zámeckého parku Arcibiskupství pražského a do zmíněného potůčku by pak byl dle názoru odpůrce znehodnocen zdroj pitné vody.

Dle odpůrce dále neobstojí ani námitka navrhovatelky, podle které obnovení předmětné vodoteče není veřejně prospěšnou stavbou. K tomu odpůrce odkazuje na § 2 odst. 1 písm. l) stavebního zákona, který za veřejně prospěšnou stavbu označuje stavbu vymezenou ve vydané územně plánovací dokumentaci. Pojem veřejné infrastruktury, jak odpůrce dále poukazuje, je vymezen v § 2 odst. 1 písm. k) stavebního zákona, a to demonstrativním výčtem. Podle názoru odpůrce pak není pochyb o tom, že právě předmětná vodoteč, jež je stavbou určenou k vodohospodářským melioracím pozemků, spadá do definice veřejné infrastruktury.

V závěru svého vyjádření odpůrce zdůrazňuje, že koryto, byť po léta neudržované, již jako stavba existuje, a to jak na pozemcích státu, tak na pozemcích Arcibiskupství pražského. Souhlas s takovým řešením svodu přívalových vod vyslovil i pan V. C., majitel dalšího navazujícího pozemku parc. č. 499, v k. ú. Dolní Břežany, jenž na stávající vodoteč navázal vybudováním vpusti a opravil zatrubnění odváděné vody do jeho rybníka. Všichni zmínění dotčení vlastníci si pak uvědomují potřebu a nutnost svodu přívalových vod, a existenci koridoru proto podporují. Pouze navrhovatelka s takovým řešením nesouhlasí. K tomu musí odpůrce podotknout, že předmětná změna územního plánu obce Dolní Břežany se negativně projeví nejen v právní sféře navrhovatelky, ale i v právní sféře

vlastníků sousedních pozemků. Zásah do vlastnického práva pana C. pak je daleko citelnější než zásah do vlastnického práva navrhovatelky. Omezení navrhovatelky provedenou změnou územního plánu tedy nemůže přesáhnout spravedlivou míru a v porovnání s ostatními dotčenými vlastníky nemůže být ani diskriminační.

K vyjádření odpůrce podala navrhovatelka repliku, v níž uváděla, že tvrzení odpůrce, podle něhož byly příčinnou záplav nedovolené terénní úpravy na pozemku parc. č. 97/3 ve vlastnictví navrhovatelky, kterými byl příkop zasypán, je vědomě nepravdivé. Tento pozemek navrhovatelka zakoupila od odpůrce v roce 1992 a po celých 18 let na tomto pozemku nikdy neprováděla žádné terénní úpravy. Betonový sokl s plechovým plotem se nacházely na daném pozemku již předtím, než k němu navrhovatelka nabyla vlastnické právo. To může dosvědčit i výpověď tehdejšího starosty obce Dolní Břežany Ing. Miloše Frankla, který za odpůrce zmíněnou smlouvu podepisoval a který vypovídal dne 29. 11. 2010 jako svědek ve zmiňovaném řízení vedeném pod sp. zn. 5 C 238/2009 u Okresního soudu Praha-západ. Shodným způsobem vypovídala uvedený den také svědkyně E. K., která rovněž nepotvrdila, že by byly navrhovatelkou prováděny jakékoli terénní úpravy a podrobně popsala, proč vydal Okresní úřad Praha-západ dne 31. 3. 2000 rozhodnutí, kterým bylo v pochybnostech určeno, že se na pozemku parc. č. 97/3 nenachází žádný vodní tok a že morfologie terénu nenaznačuje přítomnost ani občasné vodoteče. Protokol z tohoto jednání, při němž Okresní soud Praha-západ vyhlásil rozsudek, jímž žalobu odpůrce proti navrhovatelce jako nedůvodnou zamítl, navrhovatelka přiložila společně s dalšími důkazními návrhy k replice.

Podle navrhovatelky ze žádných map nevyplývá, že by se na pozemcích parc. č. 97/1, 97/2 a 97/3 nacházely nějaké vodoteče. Jednalo se pouze o cesty na pole, jak je patrno i z historických map z roku 1886 a 1953 předložených odpůrcem. Navrhovatelka tedy odmítá tvrzení odpůrce, že by na pozemku parc. č. 97/3 existovalo po staletí koryto vodoteče. Podle navrhovatelky je dětské hřiště, o němž se zmiňuje odpůrce, zaplavováno v důsledku změny odtokových poměrů nad tímto hřištěm, které provedl odpůrce výstavbou terénního valu. Situaci v dané lokalitě zhoršila také výstavba asi 20 rodinných domů, s níž odpůrce vyslovil souhlas. Při výstavbě rodinných domů došlo k poškození existujících meliorací a v důsledku celkové plochy střech rodinných domů a zpevněných míst byly změněny vsakovací podmínky, přičemž nebyla vybudována dešťová kanalizace. Naopak pozemek parc. č. 97/3 vzdálený zhruba 150 m od dětského hřiště nemůže mít na jeho zaplavování žádný vliv, neboť je položen asi o 3 až 4 m níže, než je zmíněné hřiště. Voda z tohoto hřiště nemůže být podle navrhovatelky odváděna tím, co odpůrce nazývá vodotečí, protože tento rigol na pozemcích parc. č. 97/1, 97/2 a 97/3 je výškově položen výše než zaplavované hřiště. Navrhovatelka předložila vodohospodářskou mapu, z níž má být patrno, že zde předmětná vodoteč není vůbec znázorněna, a je zde i podle vrstevnic zřejmé, odkud a kam se hřiště svažuje. Zeď zámeckého parku tvoří jakousi umělou hráz, v níž jsou zabudovány 2 odtokové otvory, jimiž vytéká voda z dětského hřiště do zámeckého parku. Navrhovatelka v tomto ohledu odkazuje na přiloženou fotodokumentaci. Podle názoru navrhovatelky je nejšetrnějším a nejrozumnějším řešením vybudování dešťové kanalizace v dané lokalitě, přičemž v takovém případě by nebylo nutné zasahovat do pozemků žádného vlastníka způsobem, jímž by byl omezován na svém vlastnickém právu.

Při jednání dne 9. 12. 2010 navrhovatelka i odpůrce setrvali na svých dosavadních stanoviscích, přičemž znovu zdůraznili své stěžejní argumenty uvedené již v písemných podáních.

Soud při jednání v prvé řadě stručně konstatoval obsah spisové dokumentace, jež se vztahuje k řízení o změně č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, resp. těch vybraných listin z této dokumentace, které mají přímý vztah k předmětu sporu, tj. obsah samotné změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, dále obsah námitek navrhovatelky k návrhu této změny a rozhodnutí odpůrce o těchto námitkách.

Opatření obecné povahy č. 2/2010 - změna č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, schválená usnesením zastupitelstva obce Dolní Břežany dne 4. 10. 2010, obsahuje několik dílčích změn územního plánu obce Dolní Břežany, jenž byl vydán dne 16. 3. 2009, přičemž jednou z těchto změn je i vymezení koridoru v lokalitě Z2-2 pro občasnou vodoteč, vč. vymezení veřejně prospěšné stavby, proti které brojí navrhovatelka. Pro tento koridor změna územního plánu stanoví regulativ VV - plochy přírodní a vodohospodářské, tedy základní funkční využití – vodní plochy a toky. Změna územního plánu konstatuje, že samotný územní plán předpokládá v rámci tohoto využití rehabilitaci vodních toků a ploch včetně doprovodné (břehové) zeleně a navrácení zatrubněných toků do jejich původní, tj. přirozené podoby. Návrh úprav koryta předmětné občasné vodoteče má podle změny č. 2A územního plánu umožnit bezproblémové odvedení dešťových vod z jižního obvodu sídla Dolní Břežany. Tato změna územního plánu zároveň vymezuje úpravu občasné vodoteče jako veřejně prospěšnou stavbu označenou jako WR4.

Z grafické části předmětné změny územního plánu, která obsahuje zejména výkres základního členění území, hlavní výkres, výkres vodního hospodářství a výkres veřejně prospěšných staveb, vyplývá, že vymezení koridoru občasné vodoteče a vymezení veřejně prospěšné stavby zahrnuje mj. i pozemek parc. č. 97/3, v k. ú. Dolní Břežany, ve vlastnictví navrhovatelky.

V odůvodnění předmětné změny územního plánu se uvádí, že změna č. 2A vymezuje veřejně prospěšnou stavbu pro úpravu koryta stávající občasné vodoteče, která slouží pro odvádění dešťových vod z ploch jižně od sídla Dolní Břežany. Tato změna vytváří předpoklady pro rekonstrukci zmíněné vodoteče a pro její následnou bezproblémovou funkci, včetně možnosti její trvalé údržby. Za tímto účelem tedy předmětná změna územního plánu vymezuje koridor v šířce 4 m. Kromě vlastní vodoteče tento koridor zahrnuje pouze louky. Šířka koridoru odpovídá potřebám pro přístup techniky.

Navrhovatelka brojila již proti návrhu zadání předmětné změny územního plánu a následně proti návrhu této změny. Tyto námitky jsou rovněž součástí předložené spisové dokumentace. Navrhovatelka uváděla, že se změnou funkčního využití ani s vymezením veřejně prospěšné stavby nesouhlasí, neboť má za to, že představuje vážné ohrožení jejího majetku, tj. nemovitostí umístěných na pozemku parc. č. 97/3 a na sousedních pozemcích. Ohrožení spatřovala zejména ve snaze o svedení veškerých povrchových vod z širokého povodí do jediného koridoru vzdáleného jen několik metrů od provozní budovy sloužící k jejímu podnikání i od jejího vlastního bytu. Plánovaný koridor koliduje se stavbou

„naftového hospodářství“ na zmiňovaném pozemku a zasahuje též do ochranného pásma studny umístěné v těsné blízkosti tohoto pozemku. Jako alternativní řešení navrhovatelka uváděla likvidaci vod v místě jejich dopadu, tj. umístěním vodních nádrží či suchých poldrů ve volné krajině, které by měly zadržovat přebytečnou vodu. Některé části území je podle navrhovatelky možné odvodnit také dešťovou kanalizací a svedením vod z polních pozemků do vodoteče v zámeckém parku. Navrhovatelka též rozporovala skutečnost, že změna územního plánu hovoří o stávající vodoteči, přičemž upozorňovala na rozhodnutí příslušných správních orgánů, podle nichž se v dané lokalitě vodní tok nevyskytuje. Podle navrhovatelky se nejedná o přírodní vodoteč, ale o uměle postavený příkop, který přirozeným vývojem opět zanikl.

Odpůrce rozhodnutím, jež je součástí opatření obecné povahy ze dne 4. 10. 2010, námitkám navrhovatelky nevyhověl. Podle odůvodnění tohoto rozhodnutí je předmětem změny územního plánu vymezení trasy občasné vodoteče v historicky dané trase pro zachycení přívalových vod a jejich poklidné odvedení do rybníka „U Plháčků“. Doklady o existenci této vodoteče vyplývají již z map z roku 1876 a 1953. Tato vodoteč vznikla na pozemcích parc. č. 97/1, 97/2 a 97/3 skutečně uměle pro odvodnění polí jižně od intravilánu Dolních Břežan. Tyto pozemky byly v katastru nemovitostí zapsány takto - využití: koryto vodního toku přírodní nebo upravené, druh pozemku: vodní plocha. Všechny tři uvedené pozemky a zmiňovaný rybník tvořily ucelenou soustavu pro odvádění dešťových vod. V současné době je koryto přerušeno, protože navrhovatelka docílila v roce 2001 změny využití pozemku parc. č. 97/3 na zahradu. Odpůrce usiluje o obnovení původního stavu, aby voda mohla odtékat přirozenou cestou přes pozemek parc. č. 97/3, který je momentálně přehrazen betonovým zátarasem, takže se voda rozlévá do okolních pozemků. Tento záměr nemůže být podle odpůrce v kolizi se stavbou „naftového hospodářství“, neboť v době, kdy se „naftové hospodářství“ budovalo, měl pozemek parc. č. 97/3 již zmiňované využití jakožto koryto vodního toku, a tudíž muselo být toto zařízení budováno tak, aby naopak nebylo v kolizi s tímto využitím pozemku. Odpůrce zde sleduje veřejný zájem, aby byly obnoveny původní stoky pro odvod dešťové vody a aby se tak předcházelo škodám na majetku na přilehlých nemovitostech. Alternativní řešení navrhovatelky je podle odpůrce nesmyslné, neodborné a věcně nesprávné, navíc z finančních důvodů nerealizovatelné. Podle odpůrce není možné likvidovat veškeré srážky v místě jejich dopadu.

Soud dále provedl k důkazu následující listiny, které předložila navrhovatelka:

Ze znaleckého posudku č. 880-62-92, o ceně nemovitosti označené jako „Učebnové pavilony č. 7 a 8 v bývalém areálu FMV u zámku v Dolních Břežanech, okres Praha – západ“, vypracované Ing. arch. V. S. ke dni 17. 10. 1992, je v posuzované věci relevantní ta část, v níž se znalec vyjadřuje k pozemkům, které jsou v současné době ve vlastnictví navrhovatelky, tedy k pozemku parc. č. 99, dále k pozemku parc. č. st. 291 a 292 a konečně k pozemku parc. č. 97/3, v té době vedeném v katastru nemovitostí jako vodní tok. K tomu se v posudku uvádí, že celý pozemek tvořený uvedenými parcelami je přibližně obdélníkového tvaru, mírně svažitý, přístupný ze zpevněné komunikace průjezdem zámeckého parku s napojením přípojek inženýrských sítí. Pozemek je částečně zastavěn, zbývající část slouží jako nádvoří, vodní tok se na pozemku neprojevuje, neboť byl v rámci výstavby učeben zatrubněn.

Rozhodnutím Stavebního úřadu v Jílovém, pracoviště Dolní Břežany, ze dne 8. 6. 1994, č. j. 332/2-162/94/P, byla povolena stavba provizorního „naftového hospodářství“ pro kotelnu č. 7 v Dolních Břežanech, umístěnou vedle areálu zámeckého parku na pozemcích parc. č. 97/3, 99 a 291, v k. ú. Dolní Břežany. Z povolení mimo jiné vyplývá, že předmětná stavba bude sloužit k vytápění administrativní a skladové budovy č. p. 334 nalézající se na zmíněném pozemku parc. č. 291. Stavební úřad stanovil podmínku, podle níž manipulační plocha musí být odolná proti průsaku a zabezpečena před přítokem srážkové a podzemní vody. Podle další podmínky obsažené ve výroku tohoto rozhodnutí měla být předmětná stavba užívána dočasně do doby zavedení plynu do obce (cca 3 roky).

Rozhodnutím Okresního úřadu Praha-západ, referátu životního prostředí, ze dne 31. 3. 2000, č. j. Vod. 235-2371/R99-Kh, určil uvedený vodohospodářský orgán, že pozemek parc. č. 97/3, v k. ú. Dolní Břežany, není vodní plocha – tok přírodní ve smyslu § 31 odst. 1 tehdy účinného zákona č. 138/1973 Sb., o vodách. V odůvodnění rozhodnutí vodohospodářský orgán konstatuje, že na vodohospodářských mapách v měřítku 1:10 000 nejsou pozemek parc. č. 97/3 ani sousední pozemky vyznačeny jako vodní plocha – tok přírodní a že v průběhu místního šetření konaného dne 31. 3. 2000 bylo zjištěno, že morfologie terénu nenaznačuje přítomnost ani občasné vodoteče.

Rozhodnutím Obecního úřadu Dolní Břežany, odboru výstavby, ze dne 9. 4. 2001, č. j. DB 435-1238/00/Š, o využití území, vydaným podle tehdy účinného zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavební řádu (stavební zákon), stavební úřad stanovil, že pozemek parc. č. 97/3, dosud vedený v katastru nemovitostí jako vodní plocha – tok přírodní, bude využíván jako zahrada. V odůvodnění rozhodnutí stavební úřad konstatuje, že v rámci místního šetření konaného dne 31. 10. 2000 zjistil, že se vodní tok na tomto pozemku nenachází. Pozemek je zatravněn, výškově navazuje na sousední pozemek parc. č. 99/1, který je v katastru nemovitostí veden jako ostatní plocha – jiná plocha, přičemž hranice mezi těmito pozemky není nikterak patrná.

Usnesením Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, ze dne 28. 4. 2009, č. j. 003613/2009/KUSK/OŽP/V/Vam, příslušný vodoprávní úřad zastavil řízení o vydání rozhodnutí v pochybnostech o tom, zda se na pozemcích parc. č. 97, 97/1 a 97/2, všechny v k. ú. Dolní Břežany, nalézá vodní tok, neboť odpůrce, který toto řízení inicioval, vzal svou žádost zpět. Z odůvodnění usnesení ovšem zároveň vyplývá, že při místním šetření konaném dne 6. 2. 2009 bylo zjištěno, že na označených pozemcích se vodní tok ve smyslu § 43 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“) nenalézá, tzn. že nejde o povrchovou vodu tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku. Podle zjištění se voda totiž na označených parcelách vyskytuje pouze při vydatných srážkách, a to zhruba třikrát ročně. Po převážnou část roku je naopak předmětné území bez vody.

Podáním ze dne 4. 5. 2009, adresovaným Obecnímu úřadu Dolní Břežany, stavebnímu úřadu, navrhovatelka oznámila záměr spočívající ve sloučení pozemkové parcely č. 97/3 s pozemkovou parcelou č. 99/1 a žádala o vydání územního souhlasu s tímto záměrem.

Proti tomuto záměru podal odpůrce dne 3. 8. 2009 námitky, v nichž uváděl, že při jarním tání a při přívalových deštích představuje pozemek parc. č. 97/3 přirozenou cestu pro odtok.

V námitkách ze dne 18. 6. 2010 pak odpůrce dále poukazoval na to, že sloučením zmíněných pozemků zanikne v katastru nemovitostí vyznačená historická hranice vodoteče - svodného příkopu hlavního odvodňovacího zařízení, který lze definovat jako stavbu k vodohospodářským melioracím pozemků ve smyslu § 55 odst. 1 písm. e) vodního zákona a jehož funkcí je odvádět vodu z polí a ochraňovat sousední nemovitosti před povrchovými záplavami. Dle názoru odpůrce by úřední sloučení zmíněných pozemků fakticky legalizovalo bez povolení provedené terénní úpravy, jimiž bylo poškozeno existující meliorační zařízení. Zároveň by tímto aktem bylo velmi ztíženo budoucí obnovení původního stavu, tj. umožnění přirozeného odtoku vody přes pozemek parc. č. 97/3.

Žalobou ze dne 27. 7. 2009 na obnovení pokojného stavu a na zdržení se zásahu do práv vlastníků nemovitostí se odpůrce domáhal podle § 5 občanského zákoníku obnovení pokojného stavu, který dle tvrzení odpůrce navrhovatelka narušila neodborným a svévolným zásahem spočívajícím v terénních úpravách pozemku parc. č. 97/3. Přes tento pozemek byla vodotečí již řadu desetiletí odváděna přívalová voda. V důsledku uvedených terénních úprav ovšem navrhovatelka dle odpůrce tuto vodoteč v podstatě zlikvidovala, což se následně projevilo v opakovaných záplavách okolních pozemků. Především v roce 2009 pak byly záplavy v důsledku extrémních srážek velmi rozsáhlé. V jejich důsledku došlo k zásahu do vlastnických práv odpůrce i jiných osob, ale také ke zhoršení hygienických podmínek v zasažené oblasti.

Žádostí ze dne 6. 8. 2009 adresovanou Krajskému úřadu Středočeského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, se navrhovatelka domáhá vydání rozhodnutí v pochybnostech o tom, zda se na pozemcích parc. č. 97, 97/1 a 97/2 nalézá vodní tok ve smyslu § 43 odst. 1 vodního zákona.

Podáním ze dne 27. 8. 2009 adresovaným témuž správnímu orgánu odpůrce předkládá žádost o přerušení řízení o vydání rozhodnutí v pochybnostech o tom, zda se na pozemcích parc. č. 97, 97/1 a 97/2 nalézá vodní tok. Odpůrce argumentuje nedostatkem aktivní legitimace navrhovatelky jako žadatelky v daném řízení, neboť navrhovatelka není vlastníkem uvedených pozemků. K tomuto podání odpůrce přiložil fotodokumentaci, ze které je dle jeho názoru zřejmé nejen zřetelné koryto vodoteče, ale zároveň i pás porostů typických pro vodní toky. Odpůrce tímto podáním dále činí návrh, aby příslušný vodoprávní úřad prověřil, zda provedením terénních úprav na pozemku parc. č. 97/3 navrhovatelka neporušila ustanovení § 28a a § 56 odst. 4 vodního zákona.

Navrhovatelka předložila také kopii mapy znázorňující dané území Dolní Břežan, která není datována, má však být podle navrhovatelky vodohospodářskou mapou. Na této mapě není předmětná vodoteč zakreslena.

Navrhovatelka předložila rovněž celkem 7 fotografií, které zobrazují území u zámecké zdi, které je při přívalových deštích zaplavováno a kde odpůrce provozuje dětské

hřiště. Na některých z těchto fotografií je zobrazen terénní val, který podle navrhovatelky zhoršil místní odtokové poměry. Na jedné z fotografií jsou patrné rovněž otvory v zámecké zdi, k nimž se vztahuje výše uvedená argumentace navrhovatelky.

Soud dále provedl k důkazu následující listiny, které předložil odpůrce:

Na fotokopii nedatované historické mapy daného území, o níž odpůrce uváděl, že pochází z r. 1886, jsou rovnoběžné čáry zhruba odpovídající předmětnému koridoru občasné vodoteče. Na kopii nedatovaného leteckého snímku, k němuž odpůrce uváděl, že pochází z roku 1953, je mj. v místech vymezeného koridoru rozeznatelná bílá čára. Podle odpůrce má být z těchto map patrný pozemek parc. č. 97 a z něj oddělené pozemky.

Odpůrce dále předložil informace z katastru nemovitostí o pozemcích parc. č. 97/1 a 97/2, které jsou vedeny v katastru nemovitostí jako druh pozemku: vodní plocha, využití: koryto vodního toku přirozené nebo upravené. Vlastníkem pozemku parc. č. 97/2 je Arcibiskupství pražské. Pozemek parc. č. 97/1 není zapsán na listu vlastnictví, nicméně mezi stranami není sporné, že vlastníkem je ČR.

Odpůrce konečně předložil celkem 8 fotografií dokumentujících záplavy v daném území, a to podle údajů odpůrce záplavy z července 2009 (6 fotografií) a záplavy ze dne 16. 8. 2010 (2 fotografie). Na horní z těchto posledních dvou fotografií je zobrazeno přehrazení vodoteče betonovým soklem a plechovým plotem a na dolní fotografii je znázorněna vodoteč, podle odpůrce se má jednat o stav vodoteče se zadrženou vodou cca 200 m nad přehrazením.

Navrhovatelka ve vyjádření k provedeným důkazům opětovně zdůraznila, že dle jejího názoru situaci v dané lokalitě negativně ovlivnila především výstavba rodinných domů, k níž nebyla vyprojektována ani postavena dešťová kanalizace. Odpůrce se snaží ušetřit finanční prostředky tím, že namísto výstavby dešťové kanalizace hodlá odvádět veškerou dešťovou vodu přes pozemek navrhovatelky. K předloženým mapám navrhovatelka uváděla, že podle sklonu terénu je zřejmé, že v místě koridoru vodoteč nebyla buď vůbec anebo možná v 19. století a následně se tyto údaje pouze opisovaly z katastrálních map, ačkoliv již tato vodoteč neexistovala. Z historické mapy a leteckého snímku předloženého odpůrcem podle navrhovatelky nevyplývá, že by tam byla znázorněna jakákoli vodoteč. Podle navrhovatelky se jednalo o pouhé polní cesty. Odpůrce i Arcibiskupství pražské mají shodné zájmy, proto se odvodnění jejich pozemků řeší na úkor majetku navrhovatelky. Terénní val vybudovaný odpůrcem vytvořil přehradu, kterou, jak vyplývá z jedné z fotografií, obtéká při přívalových deštích potok a nedostává se do žádné vodoteče, naopak zaplavuje dětské hřiště. Fotografie předložené odpůrcem, jež mají zobrazovat občasnou vodoteč, podle navrhovatelky nic nedokumentují, ani voda na nich v podstatě není patrná a není zřejmé, kam případně odtéká.

Odpůrce ve svém vyjádření k provedenému dokazování odmítl tvrzení navrhovatelky o opomenutí výstavby dešťové kanalizace jako nepravdivé a konstatoval, že lokalita rodinných domů má podle požadavků správních orgánů standardně vyřešeno

odvodnění dešťových vod, jinak by nemohla být tato výstavba ani povolena. Navíc odpůrce vybudoval na své náklady nad touto lokalitou odvodňovací příkop. Na historických mapách a leteckých snímcích existuje podle odpůrce zřetelný systém odvodnění území nad obcí a tato voda někam jednoduše svedena být musí. Již v tereziánském katastru byly pozemky, které navrhovatelka označuje jako polní cesty, vedeny jako vodní plocha. Odpůrce netvrdí, že je v daných místech vodní tok ve smyslu vodního zákona, tedy že tam voda proudí po celý rok, pouze konstatuje, že tudy při přívalových srážkách, které se možná v minulosti v takové míře nevyskytovaly, voda odtéká. Voda se hromadí již vysoko nad zastavitelným územím obce a terénní val jí v odtoku nebrání. Není však možné, aby se tato voda odváděla přes barokně upravený zámecký park. K povolení stavby „naftového hospodářství“ odpůrce uvedl, že se s touto stavbou počítalo jako s provizorní do doby zavedení plynu v obci, a to vzhledem k charakteru pozemku, na němž se tato stavba umisťovala. Plyn již byl podle odpůrce v obci Dolní Břežany dávno zaveden.

Z navrhovaných důkazů soud naopak neprovedl protokol o jednání Okresního soudu Praha-západ ze dne 29. 11. 2010, sp. zn. 5 C 238/2009. Navrhovatelka předkládala tento důkaz z toho důvodu, že obsahuje záznam výpovědi dvou svědků v daném řízení, a sice bývalého starosty Dolních Břežan Ing. Frankla a dále pracovnice někdejšího Okresního úřadu Praha-západ E. K. Soud má za to, že takto zprostředkované výpovědi svědků, kteří vypovídali v jiném řízení s odlišným předmětem, mimo jiné se vyjadřovali k fotografiím, které jim byly během jednání před okresním soudem překládány, a reagovali na další podněty v průběhu daného jednání, nejsou v nyní probíhajícím řízení před Nejvyšším správním soudem bez dalšího použitelné, zároveň soud nepovažuje provedení těchto důkazů pro své rozhodnutí v této věci za nezbytné, neboť předmětem tohoto řízení primárně není posuzování jednání navrhovatelky, odpůrce či jiných osob v minulosti, ale posuzování zákonnosti záměru, který vyjádřil odpůrce ve změně územního plánu a který tedy směřuje do budoucna. Z obdobných důvodů odlišného předmětu řízení a odlišného rozsahu relevantních skutečností soud zamítl i návrh, který navrhovatelka uplatnila při jednání, na provedení důkazu celým soudním spisem ve věci sp. zn. 5 C 238/2009. Soud též neprováděl důkaz listinami předloženými navrhovatelkou nebo odpůrcem, které již byly součástí spisové dokumentace k přezkoumávanému opatření obecné povahy.

Nejvyšší správní soud se před meritorním posouzením věci nejprve musel zabývat splněním podmínek řízení:

Mezi účastníky není sporu o tom, že usnesením zastupitelstva obce Dolní Břežany ze dne 4. 10. 2010, č. 2/2010, bylo skutečně schváleno opatření obecné povahy. V tomto směru je možné odkázat na § 43 odst. 4 stavebního zákona, podle něhož se územní plán vydává formou opatření obecné povahy podle správního řádu, přičemž podle § 55 odst. 2 stavebního zákona se při pořizování a vydávání změn územního plánu postupuje obdobně mj. podle § 43 stavebního zákona. Z obsahu předloženého spisového materiálu pak vyplývá, že výše označený akt splňuje veškeré formální náležitosti vyžadované v § 172 odst. 5 a § 173 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a byl též zákonným způsobem publikován. Zcela v souladu s požadavky zákona [§ 101a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v

platném znění (dále jen „s. ř. s.“)], je též návrh, kterým se navrhovatelka domáhá zrušení konkrétně vymezené části změny územního plánu.

Nejvyšší správní soud dále ověřoval, zda je navrhovatelka v řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy aktivně legitimována. Tato podmínka je splněna, pokud navrhovatel tvrdí, že opatřením obecné povahy jsou dotčena jemu náležející subjektivní práva. Nestačí tedy námitka nezákonnosti opatření obecné povahy či procedury vedoucí k jeho vydání, která by nebyla spojena s konkrétním dotčením právní sféry navrhovatele (shodně viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120, publikované pod č. 1910/2009 Sb. NSS). K této otázce Nejvyšší správní soud ověřil, že navrhovatelka je zcela prokazatelně vlastníkem pozemku parc. č. 97/3 v k. ú. Dolní Břežany, který je napadenou změnou územním plánu dotčen. Dále soud konstatoval, že navrhovatelka je vlastníkem pozemků parc. č. st. 291 a 292 a staveb č. p. 334 a 435 na těchto pozemcích umístěných a dále pozemku parc. č. 99/1, vše v k. ú. Dolní Břežany. Navrhovatelka současně namítá, že v důsledku vydání napadeného opatření obecné povahy došlo ve vztahu k těmto nemovitostem k zásahu do jejího vlastnického práva. Podmínky aktivní legitimace na straně navrhovatelky v rozsahu, v jakém formulovala svůj návrh, jsou splněny, otázka důvodnosti jejích tvrzení bude předmětem meritorního posouzení věci.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného konstatoval splnění všech podmínek řízení a mohl přistoupit k meritornímu posouzení návrhu. Pro soudní přezkum souladu opatření obecné povahy se zákonem vymezil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 9. 2005, č. j. 1 Ao 1/2005 - 98, publikovaném pod č. 740/2006 Sb. NSS, tzv. algoritmus (test) soudního přezkumu. Jednotlivé na sebe navazující kroky takového algoritmu vyplývají zejména z § 101d odst. 1 a 2 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud jej ustáleně užívá v rámci dalších rozhodnutí týkajících se přezkoumání opatření obecné povahy.

Především není pochyb o pravomoci zastupitelstva obce Dolní Břežany vydat změnu územního plánu obce v souladu s § 54 odst. 2 ve spojení s § 55 odst. 2 stavebního zákona ani o pravomoci Obecního úřadu Dolní Břežany jakožto pořizovatele návrhu této změny územního plánu (§ 6 odst. 2 ve spojení s § 24 stavebního zákona).

Další krok v algoritmu přezkumu pak spočívá v posouzení otázky, zda správní orgán při vydávání napadeného opatření obecné povahy (tedy při realizaci své pravomoci) nepřekročil svou zákonem vymezenou působnost. Rozlišovat je přitom třeba zejména působnost věcnou (okruh věcných oblastí, v rámci kterých vykonává správní orgán svoji pravomoc), působnost osobní (okruh osob, vůči kterým správní orgán působí), působnost prostorovou (na jakém území vykonává správní orgán svoji pravomoc) a za určitých okolností též působnost časovou (ta přichází do úvahy pouze v situaci, kdy má správní orgán stanovené období, ve kterém může svoji pravomoc vykonávat). Ani v tomto směru Nejvyšší správní soud nezjistil žádné pochybení. Navrhovatelka sice namítala, že odpůrce využil k vyřešení svého soukromoprávního sporu s navrhovatelkou veřejnoprávní institut opatření obecné povahy, tuto námitku ovšem zdejší soud neshledal důvodnou. Je pravdou, že se odpůrce domáhal žalobou v občanském soudním řízení, aby navrhovatelka odstranila přehrazení předmětné vodoteče, neboť v důsledku tohoto přehrazení vznikají dle odpůrce škody na jeho majetku. To ovšem neznamená, že posuzovanou změnu územního plánu

přijal odpůrce výlučně za účelem ochrany vlastního majetku. Naopak, v řízení bylo prokázáno, že účelem dané změny územního plánu, tedy obnovení předmětné vodoteče je zajistit bezproblémové odvádění vody při přívalových deštích a tedy zabránit rozlévaní této vody na okolních pozemcích, tedy zabránit poškozování nikoliv pouze majetku odpůrce, ale i majetku dalších osob. Posuzovaná změna územního plánu tak byla jednoznačně přijata ve veřejném zájmu.

Nejvyšší správní soud tak následně mohl přistoupit k posouzení otázky, zda bylo napadené opatření obecné povahy vydáno zákonem stanoveným postupem. Ovšem ani splnění tohoto kritéria nebylo navrhovatelkou zpochybňováno - s výjimkou námitky, že se odpůrce nijak nezabýval alternativními řešeními odvodnění zemědělských pozemků, která předložila navrhovatelka. Ani v tomto ohledu však nemohl Nejvyšší správní soud navrhovatelce přisvědčit. Jak vyplynulo z rekapitulace spisového materiálu, odpůrce se alternativními řešeními vyplývajícími z tehdejších námitek navrhovatelky zabýval v odůvodnění svého rozhodnutí o námitkách navrhovatelky, neshledal je však reálně proveditelnými, a Nejvyšší správní soud se s těmito závěry, pokud jde o návrh na likvidaci veškerých dešťových vod v místě jejich dopadu, ztotožňuje. Ani žádné další procesní pochybení ve smyslu § 101d odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud neshledal.

Argumentace navrhovatelky se naopak soustředila na čtvrtý a pátý krok algoritmu, tedy na posouzení otázky, zda je předmětná změna územního plánu v souladu s hmotným právem a se zásadou proporcionality, která vyplývá z ústavního pořádku.

Navrhovatelka především uváděla, že vymezený koridor občasné vodoteče není možné považovat za veřejnou infrastrukturu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) stavebního zákona, nemůže se tudíž podle navrhovatelky jednat ani o obecně prospěšnou stavbu dle § 2 odst. 1 písm. l) stavebního zákona. S tím ovšem Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit. Podle § 2 odst. 1 písm. k) stavebního zákona se za veřejnou infrastrukturu považuje mj. technická infrastruktura, kterou jsou vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení, dále následuje pouze demonstrativní výčet takových staveb a zařízení (např. vodovody, vodojemy, kanalizace atd.). Z toho je zřejmé, že mezi technickou infrastrukturu lze řadit i stavbu k odvodnění pozemků, v daném případě stavbu občasné vodoteče, která má k tomuto účelu sloužit. Tato plánovaná stavba tedy může být podle § 2 odst. 1 písm. l) stavebního zákona považována za stavbu pro veřejnou infrastrukturu určenou k ochraně území obce, tedy za veřejně prospěšnou stavbu. Bude-li mít tato stavba příslušné parametry podle § 56 odst. 2 a 3 vodního zákona a vyhlášky č. 225/2002 Sb., bude se jednat též o stavbu k vodohospodářským melioracím pozemků, tedy o vodní dílo ve smyslu § 55 odst. 1 písm. e) vodního zákona.

Navrhovatelka dále namítala, že tuto stavbu lze zřídit primárně na pozemcích státu, resp. Arcibiskupství pražského, které výstavbu vodoteče podporuje. Zdejší soud však musí dát naopak za pravdu odpůrci, že toto navrhovatelkou prosazované řešení se nejeví jako reálná alternativa, neboť by mělo odvést vodu do zámeckého parku, kde se nachází mj. prameniště pitné vody a z něho vytékající bezejmenný potůček, který by byl jistě jen stěží schopen pojmout veškerou přívalovou vodu z okolních polí. Toto řešení by tedy s sebou nutně neslo riziko poškození či dokonce znehodnocení významných přírodních i kulturní hodnot daného zámeckého parku. Další alternativu, tedy návrh řešit tento problém

v celém rozsahu vybudováním dešťové kanalizace, navrhovatelka takto formulovala až v replice, odpůrce tedy na něj mohl jen stěží reagovat jinak než stručným vyjádřením v rámci jednání, přičemž odmítl argumentaci navrhovatelky o opomenutí výstavby dešťové kanalizace v rámci výstavby rodinných domů. Soud souhlasí s odpůrcem v tom ohledu, že pokud jde o odvedení přívalových srážek nikoliv z území zastavěného rodinnými domy, ale především ze zemědělských pozemků nad sídlem Dolní Břežany, jeví se jako reálné řešení právě obnovení a následná údržba občasné vodoteče, a to v takových parametrech, aby byla tato vodoteč schopna veškerou přívalovou vodu pojmout.

Navrhovatelka dále argumentuje tím, že změna funkčního využití pozemku parc. č. 97/3 představuje vážné ohrožení jejího majetku. Tento závěr navrhovatelky shledal soud pouze spekulativním. Mezi stranami je sporné, odkdy daná vodoteč existovala a kdy a kým byla přerušena, nicméně její samotnou existenci po určité období, jakož i skutečnost, že sloužila k odvodňování určitého přilehlého území, lze zpochybnit jen stěží. Svědčí o ní samotný tvar pozemků parc. č. 97/1 až 97/3, jakož i to, že tyto pozemky byly vedeny a dva z nich stále jsou vedeny v katastru nemovitostí jako vodní plocha. Navrhovatelka nepředložila žádné důkazy o tom, že by tato vodoteč, dříve než byla na pozemku parc. č. 97/3 přerušena, kapacitně nestačila, že by tudíž docházelo k rozlévání této vody na pozemky, jež jsou nyní ve vlastnictví navrhovatelky, a že by tak hrozilo po obnově vodoteče poškozování jejího majetku. Zejména je však třeba zdůraznit, že odpůrce bude moci svůj záměr veřejně prospěšné stavby realizovat až na základě příslušných správních rozhodnutí, tedy v prvé řadě rozhodnutí o umístění stavby, o němž bude rozhodovat obecný stavební úřad [§ 6 odst. 3 písm. a) stavebního zákona], a dále na základě stavebního povolení, o němž bude rozhodovat, bude-li navrhovaná stavba vodním dílem ve smyslu § 55 odst. 1 písm. e) vodního zákona, jakožto speciální stavební úřad vodoprávní úřad [§ 15 odst. 1 písm. d) stavebního zákona, § 15 vodního zákona]. Účastníkem těchto správních řízení bude i navrhovatelka, a to nejen z titulu vlastnictví k pozemku parc č. 97/3, na němž má být stavba umístěna, ale i v případě jeho vyvlastnění, z titulu vlastnictví sousedních nemovitostí přímo dotčených plánovanou stavbou [§ 85 odst. 2 písm. a) a b) a § 109 odst. 1 písm. c) a e) stavebního zákona]. Navrhovatelka tedy bude mít možnost hájit v těchto řízeních své zájmy a zcela legitimně požadovat, aby bylo koryto vodoteče stavebně provedeno tak, aby nedocházelo k rozlévání přívalové vody na okolní pozemky navrhovatelky.

Pokud jde o stavbu „naftového hospodářství“ na pozemku parc. č. 97/3, je třeba opět přisvědčit odpůrci, že tato stavba musela být projektována a povolena se zřetelem na to, že má být situována mj. na pozemku, který byl v tu dobu veden v katastru nemovitostí jako vodní plocha – tok přírodní. Proto také příslušné stavební povolení z roku 1994 obsahuje podmínku, aby tato stavba byla zabezpečena před přítokem srážkové vody. Nejvyšší správní soud též připomíná, že tato stavba měla být podle zmiňovaného stavebního povolení užívána pouze dočasně, do zavedení plynu v obci.

Pokud jde o studnu, jež má být podle navrhovatelky umístěna v blízkosti plánované vodoteče, Nejvyšší správní soud konstatuje, že navrhovatelka neprokázala její existenci ani to, že byla zřízena a že je užívána v souladu s právním předpisy. Pokud by tomu tak bylo, muselo by samotné umístění této studny naopak brát ohled na podmínky existující na daném pozemku.

Pokud jde o kanalizační potrubí odvádějící splaškové vody z budov ve vlastnictví navrhovatelky, nelze v tuto chvíli předjímat, jaké budou přesně parametry budoucí stavby koryta občasné vodoteče, nelze tedy vycházet ani z toho, že bude nutně třeba tuto kanalizaci přeložit na jiné místo. Pokud bylo toto kanalizační potrubí zřízeno v souladu s právními předpisy, bude opět legitimním právem navrhovatelky v příslušných správních řízeních požadovat, aby byla veřejně prospěšná stavba navržena tak, aby bylo možné toto kanalizační potrubí zachovat. Pokud to nebude technicky možné a zároveň nebude pozemek parc č. 97/3 vyvlastněn, bude mít navrhovatelka možnost podmínit svůj souhlas s povolením dané stavby na jejím pozemku dohodou s odpůrcem o uhrazení nákladů spojených s přeložením daného potrubí na jiné místo.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) (dále jen „zákon o vyvlastnění“), jímž by se proces vyvlastnění řídil, jednoznačně chápe vyvlastnění až jako poslední možnost, které musí obligatorně předcházet jednání s tím, kdo má být v pozici vyvlastňovaného. Práva k pozemku či stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění musí být získána pokud možno dohodou (viz § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění). I když k dohodě nakonec nedojde, je na vyvlastniteli (v daném případě obci Dolní Břežany), aby vyvlastňovanému nahradil veškerou majetkovou újmu vzniklou vyvlastněním, tedy nejen obvyklou cenu vyvlastňovaného pozemku nebo stavby, ale i veškeré náklady, které vyvlastňovaný účelně vynaloží následkem a v souvislosti s vyvlastněním (viz § 10 odst. 2 a 3 zákona o vyvlastnění). Je tedy zřejmé, že v daném případě náhrada případných nákladů navrhovatelky spojených s obnovením koryta občasné vodoteče na pozemku parc. č. 97/3 by měla být buďto součástí dohody mezi navrhovatelkou a odpůrcem o odkupu (příp. výměně) tohoto pozemku, nebo v případě, že by k této dohodě nedošlo, bude tato částka součástí náhrady za vyvlastnění.

Pokud jde o dosavadní správní rozhodnutí týkající se pozemku parc. č. 97/3, na která se navrhovatelka odvolávala a která byla předmětem dokazování, konstatuje Nejvyšší správní soud, že skutkové závěry správních orgánů v těchto věcech nejsou nutně v rozporu se stavem, z něhož vycházel odpůrce. Rovněž odpůrce uznává, že vodoteč, která se nacházela mj. na pozemku parc. č. 97/3, byla pouze občasnou vodotečí, v níž se voda vyskytovala pouze několikrát do roka při přívalových deštích. Taková vodoteč, právě proto, že v ní neproudí voda po celý rok nebo po jeho převážnou část, pak samozřejmě nemůže odpovídat definici vodního toku podle § 43 odst. 1 stávajícího vodního zákona, ani neodpovídala definici podle § 31 odst. 1 předcházejícího vodního zákona č. 138/1973 Sb. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že tato občasná vodoteč je potřebná právě pro odvádění přebytečné vody při přívalových deštích tak, aby nedocházelo k zátopám části území obce Dolní Břežany. Pokud se v některých těchto rozhodnutích konstatuje na pozemku parc. č. 97/3 nepřítomnost jakékoli vodoteče, vycházejí tato rozhodnutí zjevně již ze stavu po přehrazení a zasypání této vodoteče, ať již tyto zásahy provedl kdokoli. K tomu lze vztáhnout i tvrzení navrhovatelky o zvýšené úrovni pozemku parc. č. 97/3. Tím opět nemůže být zpochybněna nezbytnost obnovení této vodoteče. Obdobné konstatování platí rovněž o tvrzeních navrhovatelky, podle nichž odtokové poměry v daném místě zhoršila výstavba terénního valu. Je třeba samozřejmě stanovit parametry stavby vodoteče a případně i provést nezbytné terénní úpravy odvodňovaných pozemků

tak, aby tato vodoteč do budoucna představovala funkční řešení, tedy byla způsobilá bezpečně odvádět přívalovou vodu z okolních pozemků do rybníka „U Plháčků“ a dále do Březanského potoka. To bude ovšem předmětem až navazujících správních řízení.

Veškerá rozhodnutí správních orgánů, jež nabyla právní moci a nebyla posléze k tomu příslušným orgánem zrušena, požívají presumpce své zákonnosti a správnosti a jsou podle § 73 odst. 2 správního řádu závazná pro všechny správní orgány. To ovšem neznamená, že by nový územní plán či změna stávajícího územního plánu nemohly *pro futuro* vymezit plochy či koridory a stanovit podmínky pro jejich využití odlišným způsobem, než jak dosud stanoví územní rozhodnutí pro některé z pozemků, jež se mají stát součástí takového koridoru či plochy. Samotné vymezení plochy či koridoru a stanovení podmínek pro jejich využití v územním plánu či jeho změně dle § 43 odst. 1 stavebního zákona nemůže přímo zakládat, měnit či rušit práva a povinnosti fyzickým či právnickým osobám, takový územní plán či jeho změna však představují závazný podklad pro rozhodování v území, zejména pro vydávání územních rozhodnutí (§ 43 odst. 5 stavebního zákona). To znamená, že v daném případě samotné vymezení koridoru občasné vodoteče a jejího základního využití pro vodní plochy a toky ve změně č. 2A územního plánu Dolních Břežan nemůže prozatím nic změnit na právních účincích pravomocného rozhodnutí Obecního úřadu Dolní Břežany, odboru výstavby, ze dne 9. 4. 2001, č. j. DB 435-1238/00/Š, o změně využití území, konkrétně pozemku parc. č. 97/3. Pokud tedy navrhovatelka započala v souladu s tímto rozhodnutím pozemek parc. č. 97/3 užívat a rovněž v současné době ho užívá jakožto zahradu, bude oprávněna tak i nadále činit, a to až do doby, než bude na základě platného územního plánu, ve znění změny č. 2A, v souladu s § 94 odst. 3 stavebního zákona toto rozhodnutí zrušeno a vydáno nové územní rozhodnutí, jímž bude na daném pozemku umístěna veřejně prospěšná stavba občasné vodoteče.

V již zmiňovaném usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120, publikovaném pod č. 1910/2009 Sb. NSS, jehož závěrů se dovolávala i navrhovatelka, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu konstatoval, že veškerá omezení vlastnických práv vyplývající z územního plánu musí mít ústavně legitimní a o zákonné cíle opřené důvody a musí být činěna jen v nezbytně nutné míře a nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě rozumně k zamýšlenému cíli, nediskriminačním způsobem a s vyloučením libovůle (zásada subsidiarity a minimalizace zásahu). Jak již vyplývá z toho, co bylo řečeno, Nejvyšší správní soud shledal v této věci všechny tyto podmínky splněnými. Zásah do vlastnického práva navrhovatelky k dotčenému pozemku se opírá o ústavně legitimní a zákonný důvod vymezení koridoru a veřejně prospěšné stavby pro obnovení občasné vodoteče, která má opětovně sloužit k odvodňování pozemků a která je pro zvládnutí situace při přívalových deštích a předcházení materiálním škodám na dotčeném území obce Dolní Břežany nezbytná. Zároveň jsou tento koridor a plánovaná veřejně prospěná stavba vymezeny tak, aby zasahovaly do vlastnických práv navrhovatelky jen v nezbytně nutné míře, která ještě vede rozumně k zamýšlenému cíli, tedy k umožnění obnovy a údržby koryta vodoteče za účelem ochrany daného území před záplavami. Nejvyšší správní soud má rovněž za to, že popisovaný zásah do vlastnických práv navrhovatelky, vzhledem k tvaru a možnostem využití okrajového pozemku parc. č. 97/3 v porovnání s ostatními nemovitostmi navrhovatelky na straně jedné a ochranou veřejného zájmu, k níž mají posuzovaná opatření sloužit, na straně druhé, je přiměřený.

Zároveň soud neshledal nic, co by nasvědčovalo tomu, že by vymezení koridoru a veřejně prospěšné stavby bylo výsledkem libovůle správního orgánu či diskriminace navrhovatelky.

Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že napadená část změny územního plánu obce Dolní Břežany není v rozporu s hmotně-právními předpisy a že neshledal ani porušení zásady proporcionality.

Ze všech těchto důvodů soud návrh na zrušení opatření obecné povahy – změny č. 2A územního plánu obce Dolní Břežany, schválené usnesením zastupitelstva obce Dolní Břežany dne 4. 10. 2010, v části, která se týká vymezení koridoru pro občasnou vodoteč, včetně vymezení veřejně prospěšné stavby, zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 101d odst. 5 s. ř. s., dle něhož nemá žádný z účastníků řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2010

JUDr. Lenka Matyášová,
Ph.D.
předsedkyně senátu